

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата юридичних наук, Тарнавського Юрія Євгеновича

на дисертацію Синоверського Андрія Івановича «Розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану», підготовленої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Дисертаційне дослідження Синоверського Андрія Івановича присвячене актуальній та надзвичайно важливій проблемі сьогодення – розслідуванню кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану. Обрана тема є своєчасною з огляду на складну криміногенну ситуацію в країні, зумовлену повномасштабним вторгненням, масовим переселенням населення та підприємств, що в свою чергу створює нові виклики та можливості для розширення діяльності організованої злочинності. Ефективне протистояння цим загрозам потребує глибокого наукового осмислення особливостей розслідування таких кримінальних правопорушень.

З початком повномасштабного вторгнення відбулися значні соціально-економічні зміни, масова міграція населення, зростання рівня безробіття, послаблення контролю в певних сферах економіки та територіях. Ці обставини стали сприятливим підґрунтям для активізації діяльності організованих злочинних груп. Воєнний конфлікт не лише не зупинив організовану злочинність, але й спричинив її адаптацію до нових реалій, появу нових видів злочинів та модифікацію існуючих схем.

В умовах війни особливо цинічними та небезпечними стають злочини, пов'язані з розкраданням гуманітарної та військової допомоги, незаконним обігом зброї, махінаціями з державними закупівлями для потреб оборони. Діяльність ОЗГ у цих сферах не лише завдає значних матеріальних збитків, але й підриває довіру суспільства до державних інституцій, ускладнює забезпечення військових та цивільних необхідними ресурсами, а отже, прямо впливає на національну безпеку. Обмеженість ресурсів правоохоронних органів, перевантаження слідчих,

необхідність виконання першочергових завдань, пов'язаних з війною, ускладнюють процес розслідування. Крім того, специфіка воєнного стану може створювати додаткові перешкоди у зборі доказів, встановленні свідків та проведенні слідчих дій на певних територіях.

Враховуючи викладене, можливо дійти висновку, що дисертаційне дослідження А.І. Синоверського є актуальним та присвячене формуванню теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Мета і завдання дослідження. Завдання дослідження сформульовано дисертантом відповідно до його мети, а саме розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану. В ході проведення дослідження було виконано такі завдання дисертаційної роботи:

- систематизовано сучасний стан наукових досліджень з проблем розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;
- охарактеризовано правові засади розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;
- сформульовано криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень, учинених організованими групами в умовах воєнного стану;
- виокремлено обставини, що підлягають встановленню на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;
- визначено типові слідчі ситуації початкового та наступного етапів розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану та запропоновано алгоритм їх вирішення;
- висвітлено проблемні аспекти та шляхи удосконалення взаємодії слідчого з іншими правоохоронними органами в процесі розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;

– розроблено систему тактичних прийомів проведення огляду та обшуку під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;

– охарактеризовано тактику проведення допиту під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану;

– з'ясовано ефективні форми використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що робота є першим у вітчизняній науці комплексним монографічним дослідженням щодо розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, в якому узагальнено та сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, які становлять наукову новизну, зокрема:

вперше:

– на основі узагальнення слідчої, оперативної, судової практики та проведеного опитування респондентів розроблено криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, основними структурними елементами якої є: способи підготовки, вчинення та приховування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану (за критеріями: характером предмету злочинного посягання; сферою злочинного впливу організованої злочинної групи; технологією злочинної діяльності; слідовою картиною (за характером слідів та способом їх фіксації: матеріально-фіксовані, ідеальні); за ознаками, що вказують на організованість групи (сліди ієрархічної структури та розподілу ролей, сліди стійких зв'язків та конспірації, сліди залучення корумпованих зв'язків, сліди використання спеціальних знань та навичок, сліди систематичності та плановості злочинної діяльності); за географічною локалізацією та часом вчинення: сліди, характерні для певних регіонів, що знаходяться під безпосередньою загрозою бойових дій або мають особливості економічної діяльності; сліди, що вказують на активізацію певних видів кримінальних правопорушень у конкретні періоди воєнного стану); обстановка вчинення кримінальних правопорушень, що розглядається в сукупності зовнішніх просторово-часових меж (час, місце, обставини) та факторів соціально-політичного

характеру (стратегічне значення території, економічний потенціал регіону, логістичні особливості, соціально-економічні умови регіону, військові та політичні фактори); предмет злочинного посягання; криміналістична характеристики членів і лідера організованої злочинної групи (складається із системи показників, що відбивають у сукупності їх соціально-демографічний та професійний склад, кримінальний досвід і знання в різних сферах, залежно від напряму злочинної діяльності, типології лідерів, непрямих учасників, виконавців, тощо);

– розроблено методику розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, що полягає у типовому алгоритмі спільних дій слідчого з працівниками оперативного підрозділу (ДКП, ДСР, ДВБ, ДМП, ДБН), який розпочинається з оцінки первинного матеріалу, що свідчить про наявність у діяльності певної групи елементів складу кримінального правопорушення (встановлення в діяннях елементів складу кримінального правопорушення, місця, часу вчинення підготовчих дій, форми співучасті, кількості фігурантів); ухвалення рішення про початок досудового розслідування; організації та складання динамічного плану розслідування (розробка слідчим спільно із працівниками оперативних підрозділів плану реалізації матеріалів, які були здобуті оперативним шляхом, підбір тактичних заходів, прийомів, вирішення питання про доцільність та терміновість проведення слідчих (розшукових) дій (огляд, обшук, допит) та негласних слідчих (розшукових) дій); виявлення організатора та всіх учасників організованої злочинної групи; подолання протидії розслідуванню з боку членів організованої злочинної групи; встановлення їх зв'язків з посадовими особами, іншими злочинними групами, представниками держави-агресора, окупаційної влади;

– запропоновано авторську диференціацію організованих злочинних груп за критерієм сфери реалізації, в якій вони здійснюють свою злочинну діяльність в умовах воєнного стану: організовані злочинні групи, які продовжили свою злочинну діяльність у сфері загальнокримінальної спрямованості; організовані злочинні групи, які перенесли свій основний осередок закордон, залишивши при цьому окремий контроль за злочинною діяльністю в Україні; новоутворені організовані злочинні групи, які розпочали свою кримінальну діяльність після криміналізації окремих діянь; злочинні угруповання, які надавали підтримку державі-агресору, її військовим

формуванням з 2014 року; організовані злочинні угруповання, які функціонують у владних структурах, або мають корумповані зв'язки із ними;

– систематизовано типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану: за напрямками (видами, схемами) злочинної діяльності організованої злочинної групи в умовах воєнного стану; за джерелом фінансування організованої злочинної групи; за характером корумпованих зв'язків організованої злочинної групи; за джерелом одержання вихідної інформації про кримінальне правопорушення. Запропоновано алгоритми вирішення окреслених слідчих ситуацій;

– аргументовано необхідність створення окремих експертних підрозділів у структурі центральних і міжрегіональних органів Національної поліції України, які здійснюють реалізацію державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю, що зумовлено трансформацією сучасних загроз, зокрема участю колишніх правоохоронців у складі організованих злочинних груп, які діють в інтересах окупаційної влади, що вимагає створення вузькоспеціалізованих експертних структур, здатних ефективно протидіяти таким загрозам шляхом проведення комплексного аналізу, виявлення прихованих зв'язків між організованими злочинними групами й елементами колабораціонізму, а також забезпечення високого рівня інформаційної, криміналістичної та аналітичної підтримки;

удосконалено:

– сучасні наукові положення щодо стану дослідження проблем розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану шляхом аналізу та систематизації відомостей про зміст дисертаційних і монографічних праць вітчизняних та зарубіжних науковців, а також досліджень, викладених у посібниках, методичних рекомендаціях і наукових статтях з метою формування теоретичних положень та науково обґрунтованих рекомендацій з цієї проблематики;

– систему обставин, які підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, що характеризують: подію кримінального правопорушення (часу, місця, обставин і обстановки); відомості, які свідчать про створення та діяльність організованої злочинної групи; інформацію про її учасників, лідера, та осіб

які сприяли вчиненню кримінального правопорушення, чи прихованню їх злочинної діяльності; обсяг ролей кожного учасника організованої злочинної групи, достатні докази причетності учасників організованої злочинної групи до вчинення кримінальних правопорушень; сферу злочинного впливу організованої злочинної групи; джерело одержання інформації про діяльність організованої злочинної групи; злочинні схеми організованої злочинної групи; місцезнаходження майна, грошових коштів, одержаних внаслідок злочинної діяльності організованої злочинної групи; розмір шкоди завданої державі внаслідок злочинної діяльності організованої злочинної групи; відомості, що свідчать про наявність корумпованих зв'язків в органах державної влади, місцевого самоврядування; наявності зв'язків з особами, що перебувають на тимчасово окупованій території чи території держави-агресора; виявлення інших епізодів злочинних дій;

– наукові положення та практичні рекомендації щодо алгоритму взаємодії під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, який передбачає узгоджену діяльність слідчого з оперативними підрозділами Національної поліції України, уповноваженими на здійснення боротьби з організованою злочинністю (Департамент стратегічних розслідувань, Департамент карного розшуку, Департамент міграційної поліції, Департамент боротьби з наркозлочинністю, Департамент кіберполіції, Департаменту внутрішньої безпеки), з іншими правоохоронними органами (Служба безпеки України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки, Національне антикорупційне бюро України), а також органами виконавчої влади, які здійснюють реалізацію державної політики у сфері протидії організованим злочинності (Державна податкова служба України, Державна аудиторська служба України, Агентство з розшуку та менеджменту активів, Фонд державного майна України, Державна служба фінансового моніторингу України тощо) шляхом розмежування функціональних ролей між суб'єктами взаємодії під час розслідування (слідчими, оперативними працівниками, фахівцями експертних установ, контролюючими та наглядовими органами, з урахуванням їх спеціалізації);

– систему тактичних прийомів проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами: обшуку (збір попередньої інформації, планування тактики проведення обшуку, раптовий початок обшуку; організація проведення обшуків

одночасно в кількох місцях, блокування виходів і входів приміщення, оперативний контроль території, встановлення фізичного контролю над місцевістю, диференційований підхід до осіб, присутніх на об'єкті, ізоляція ключових фігурантів, використання тактичних прийомів психологічного впливу; послідовність обстеження, залучення спеціальних засобів), та огляду, важливою передумовою якого є оперативне моделювання ситуації – попередній аналіз наявної інформації з використанням інструментів кримінального аналізу (OSINT, HUMINT);

– криміналістичні рекомендації щодо проведення допиту членів організованої злочинної групи, які слід розрізняти залежно від їх ролі в групі (допит лідерів організованої злочинної групи; допит основних виконавців кримінальних правопорушень; допит осіб, відповідальних за фінансування злочинної діяльності та її зв'язки; допит нових учасників організованої злочинної групи; допит членів злочинного угруповання, які чинять активну протидію розслідуванню).

Ряд наукових положень характеризуються як такі, що дістали подальший розвиток, що відображено за змістом дисертаційного дослідження.

Емпірична база дисертаційного дослідження. Дисертант у роботі використав належні емпіричні джерела: статистичні й аналітичні матеріали МВС України, Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора за період з 2019-2025 років, Державної судової адміністрації України за 2019-2025 роки; дані, отримані внаслідок вивчення 85 кримінальних проваджень, за фактами вчинення кримінальних правопорушень організованими злочинними групами, досудове розслідування в яких здійснювали слідчі органів досудового розслідування та оперативні підрозділи НПУ протягом 2020–2025 років (Волинська, Дніпропетровська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Закарпатська, Львівська, Одеська області та м. Київ); результати анкетування 120 слідчих та оперативних працівників підрозділів Національної поліції України (Вінницькій, Київській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій області та м. Київ). Використано власний практичний досвід роботи по боротьбі з організованою злочинністю в Департаменті стратегічних розслідувань Національної поліції України.

Оцінка змісту дисертації. Структура роботи відповідає встановленим вимогам. Дисертація структурована і складається з вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Дисертація викладена державною мовою. Автор системно і логічно відобразив зміст наукового дослідження, який включає в себе послідовне вирішення проблем дисертації згідно предмета дослідження. Послідовно та змістовно розкриті мета та завдання дослідження з відображенням їх у висновках до розділів і загальних висновках, що сприяє легкості та цілісності сприйняття наукового доробку. Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження достатньо обґрунтовані здобувачем в тексті поданої праці.

Практичне значення отриманих результатів. Обґрунтовані автором висновки та пропозиції можуть бути використані у:

– *науково-дослідній діяльності* – для подальшого удосконалення методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень на основі сформульованих і викладених теоретичних положень, висновків та рекомендацій (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 08.07.2024 № 119-нд);

– *освітньому процесі* – при викладанні навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика», а також при підготовці підручників, посібників, текстів лекцій і навчально-методичних матеріалів, проведенні семінарів і практичних занять з кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 08.07.2024 № 118-оп);

– *практичній діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, Державного бюро розслідування* (акти впровадження Головного слідчого управління Національної поліції України від 07.08.2024 № 108461-2024; Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань від 05.08.2024).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні результати наукового дослідження опубліковано в 14 наукових публікаціях за темою дисертації, серед яких 5 наукових статей у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, 9 наукових праць – у збірниках наукових доповідей оприлюднених на науково-практичних конференціях та круглому столі.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційна робота А. І. Синоверського відповідає принципам дотримання академічної доброчесності та містить результати власних досліджень автора. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Анотація сформована стисло та лаконічно, зміст її відображає основні положення дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати представленої дослідження. Анотація викладена українською та англійською мовами.

У *вступі* визначено об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання, наведено актуальність обраної теми та відомості про апробацію результатів дисертації на профільних заходах.

Перший розділ дисертації охоплює висвітлення питань, присвячених теоретико-правовим засадам розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Підрозділ 1.1. розкриває стан наукових досліджень розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану. Автор на основі аналізу наукових напрацювань виділяє основні напрями, за якими вітчизняні вчені в галузях адміністративно-правової, кримінологічної, кримінально-правової наук, теорії оперативно-розшукової діяльності здійснювали дослідження основних проблемних питань: 1) вивчення структури організованих злочинних угруповань (структури, ієрархії, зв'язків і взаємодії між членами організованих злочинних груп) для розуміння їхньої організації та функціонування; 2) дослідження механізмів злочинної діяльності організованих злочинних груп (аналіз методів, технік і тактик, що використовуються організованими злочинними групами для вчинення кримінальних правопорушень); 3) аналіз соціальних та економічних причин організованої злочинності (вивчення факторів, які сприяють появі і розвитку організованої злочинності); 4) дослідження кількісно-якісних показників діяльності організованих злочинних груп, що охоплюють відомості про їх рівень, динаміку, питому вагу, коефіцієнт інтенсивності, а також латентність, з метою виявлення слабких місць організованих злочинних груп, вироблення дієвих механізмів їх запобігання; 5) розробка стратегій протидії організованій злочинності (розробка та оцінка ефективності стратегій та заходів протидії організованій злочинності з метою попередження та припинення діяльності злочинних груп); 6) вивчення та аналіз вітчизняного законодавства та міжнародних конвенцій, спрямованих на боротьбу з організованою злочинністю, оцінка їхньої ефективності та надання пропозицій для подальшого їх удосконалення (с. 66 дисертації).

У підрозділі 1.2. дисертант ґрунтовно проаналізував правові засади розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану. Автор послідовно висвітлює специфіку правового регулювання відповідної діяльності, розкриваючи як загальні норми кримінального процесуального законодавства, так і особливості їх застосування у воєнний період. Суттєвою перевагою цього підрозділу є аргументований огляд нормативної бази, включаючи Конституцію України, міжнародні акти, Кримінальний процесуальний кодекс, законодавство в сфері боротьби з організованою злочинністю, закони воєнного часу, а також підзаконні нормативно-правові акти, що регламентують діяльність правоохоронних органів.

Дисертант обґрунтовано доводить необхідність адаптації чинного законодавства до міжнародних нормативно-правових актів у сфері боротьби з організованою злочинністю. Заслуговує на увагу запропонована автором дефініція поняття «організована злочинна група», з відповідним внесенням змін до ч. 3 ст. 28 ККУ «кримінальне правопорушення визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брала участь структурована група у складі трьох або більше осіб, яка існує протягом певного часу та діє узгоджено з метою вчинення одного або кількох тяжких або особливо тяжких злочинів, спрямованих на отримання фінансової чи іншої матеріальної вигоди» (с. 74-75 дисертації).

Підрозділ 1.3 присвячено висвітленню криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, учинених організованими групами в умовах воєнного стану. Позитивним є подана авторська класифікація організованих злочинних груп, які в умовах воєнного стану здійснюють свою злочинну діяльність за критерієм сфери реалізації: організовані злочинні групи, які продовжили свою злочинну діяльність у сфері загальнокримінальної спрямованості (ст. 185-190 ККУ); організовані злочинні групи, які перенесли свій основний осередок закордон, залишивши при цьому окремий контроль за злочинною діяльністю в Україні; новоутворені організовані злочинні групи, які розпочали свою кримінальну діяльність після криміналізації окремих діянь (ст. 201-2 ККУ); злочинні угруповання, які надавали підтримку державі-агресору, її військовим формуванням з 2014 року; організовані злочинні угруповання, які функціонують у владних структурах, або мають корумповані зв'язки із ними (ст. 191, ст. 209, ст. 210 ККУ) (с. 149 дисертації).

У другому розділі «Організаційно-тактичні засади розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану» автор досліджує питання, присвячені висвітленню обставин, що підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану; типових слідчих ситуацій початкового та наступного етапів розслідування таких кримінальних правопорушень, та алгоритмів їх вирішення; особливостей взаємодії слідчого з іншими правоохоронними органами під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Заслуговують на увагу виділені автором типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану за критеріями: джерелами отримання інформації про вчинення кримінальних правопорушень організованими злочинними групами в умовах воєнного стану; напрямками (схемами, видами) злочинної діяльності організованої злочинної групи в умовах воєнного стану; характером корумпованих зв'язків організованих злочинних груп; в залежності від джерел фінансування організованої злочинної групи (с. 185-187 дисертації).

Автор констатує, що серед факторів, що негативно впливають на ефективне здійснення взаємодії між слідчими та оперативними працівниками, під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану є: несвоєчасне виконання доручень слідчого; недостатня ефективність комплексу оперативно-розшукових заходів; відсутність належного обміну інформацією між слідчим та оперативним працівником; обмеження процесуального статусу оперативного працівника у праві здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора; відсутність спільного плану розслідування розглядуваної категорії кримінальних правопорушень, планування слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій; недостатня професійна обізнаність щодо розслідування подібних категорій кримінальних правопорушень (с. 208 дисертації).

У третьому підрозділі дисертаційного дослідження автор схарактеризував тактику проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, зокрема огляду та обшуку, допиту, а також висвітлив ефективні форми використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Запропоновано диференціювати допит членів організованого злочинного угруповання, залежно від їх ролі в групі: допит лідерів організованої злочинної групи; допит основних виконавців кримінальних правопорушень; допит осіб, відповідальних за фінансування злочинної діяльності організованої злочинної групи та її зв'язки; допит нових учасників організованої злочинної групи; допит членів злочинного угруповання, які чинять активну протидію розслідуванню.

Слід позитивно відзначити обґрунтовані пропозиції дисертанта, щодо необхідності створення окремих експертних підрозділів у структурі центральних і міжрегіональних органів Національної поліції України, які здійснюють реалізацію державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю, що зумовлено трансформацією сучасних загроз, зокрема участю колишніх правоохоронців у складі організованих злочинних груп, які діють в інтересах окупаційної влади, що вимагає створення вузькоспеціалізованих експертних структур, здатних ефективно протидіяти таким загрозам шляхом проведення комплексного аналізу, виявлення прихованих зв'язків між організованими злочинними групами й елементами колабораціонізму, а також забезпечення високого рівня інформаційної, криміналістичної та аналітичної підтримки.

Таким чином, дисертація Синовєрського Андрія Івановича відповідає встановленим вимогам та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання – розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану.

Разом із тим, констатуєчи наявність усіх необхідних для такого рівня наукової розробки положень, слід відзначити, що робота містить деякі дискусійні, спірні або ж такі, що потребують додаткових уточнень положення:

1. В підрозділі 1.2 автор досить ґрунтовно дослідив правову основу розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану та надав обґрунтовані пропозиції до законодавства сфері боротьби з організованою злочинністю. Крім того, в роботі автор на с. 90 дисертації слушно наголошує, що суттєвою прогалиною чинного Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» є відсутність закріплення основоположних принципів, на яких має базуватись державна політика у сфері боротьби з організованою злочинністю. Разом з тим в дисертаційному дослідженні не приділено належної уваги формалізації запропонованих принципів у вигляді конкретних проектних норм, які могли б бути використані для законодавчого доповнення чинного Закону.

Таким чином, доцільним виглядало б запропонування конкретних формулювань для доповнення чинного Закону відповідною статтею, що містила б систему основних принципів діяльності в зазначеній сфері, що підвищило б репрезентативність дисертаційного дослідження.

2. Сформульовані в роботі положення наукової новизни щодо алгоритму взаємодії під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, який передбачає узгоджену діяльність слідчого з оперативними підрозділами Національної поліції України, уповноваженими на здійснення боротьби з організованою злочинністю, а також органами виконавчої влади, які здійснюють реалізацію державної політики у сфері протидії організованій злочинності є актуальним і своєчасним, однак потребують додаткової аргументації на прилюдному захисті. Зокрема щодо конкретизації ризиків дублювання повноважень та конфлікту юрисдикцій між різними суб'єктами, залученими до процесу розслідування, а також питань координації в реальному часі, що є особливо критичним в умовах воєнного стану. Тому автору доцільно уточнити окремі елементи алгоритму такої взаємодії.

3. У роботі дисертантом обґрунтовано актуальні й надзвичайно корисні пропозиції та рекомендації для вдосконалення розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану. Разом з тим, відзначаємо відсутність їх оформлення у вигляді методичних рекомендацій для практичного застосування правоохоронними органами. Наявність чітко прописаних методичних алгоритмів, покрокових інструкцій з організації

розслідування, збору та фіксації доказів у спеціальних умовах воєнного стану дозволила б суттєво підвищити практичну цінність роботи та сприяла б більш ефективному впровадженню авторських напрацювань у щоденну діяльність слідчих і оперативників.

4. У дисертаційному дослідженні заслуговує на схвальну оцінку використання автором значного масиву емпіричних даних, зокрема аналітичної інформації, статистики, матеріалів судової та слідчої практики, що підвищує наукову обґрунтованість та практичну спрямованість роботи.

На думку опонента, репрезентативність проведеного аналізу могла б бути суттєво підсилена, якби дисертант здійснив окремий аналіз статистичних даних щодо вчинення кримінальних правопорушень організованими злочинними групами на тимчасово окупованих територіях України. Такий аналіз дозволив би глибше висвітлити специфіку діяльності організованих злочинних груп в умовах відсутності належного контролю з боку державних органів, а також визначити особливості реагування правоохоронної системи України на ці виклики.

Перелічені вище зауваження в цілому не впливають на високу позитивну оцінку роботи, оскільки спрямовані на уточнення чи доповнення окремих положень дисертації, а у низці випадків носять спірний чи дискусійний характер.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що тема дисертації актуальна, сформульовані автором висновки й рекомендації є достатньо аргументованими, вирізняються науковою новизною і мають як теоретичне, так і практичне значення.

Таким чином, дисертація є кваліфікованою науковою працею, що містить результати здійснених автором досліджень. Отримані А. І. Синоверським нові науково обґрунтовані результати в сукупності розв'язують поставлене наукове завдання, що має істотне значення як для криміналістичної науки, так і для практичної діяльності.

ВИСНОВОК

про відповідність дисертації встановленим вимогам.

У цілому дисертація на тему «Розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану», подана на здобуття ступеня доктора філософії, являє собою системне, цілісне та комплексне дослідження, в якому відповідно до обраної мети і завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання, що

полягає у виробленні на основі комплексного аналізу криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану та розроблення на її базі науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій щодо розслідування та запобігання такому вказаному виду злочинності й подальшого вдосконалення норм законодавства у сфері боротьби з організованою злочинністю. За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, теоретичною і практичною значущістю здобутих результатів дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами і доповненнями), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (з наступними змінами і доповненнями), а її автор – **Синоверський Андрій Іванович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

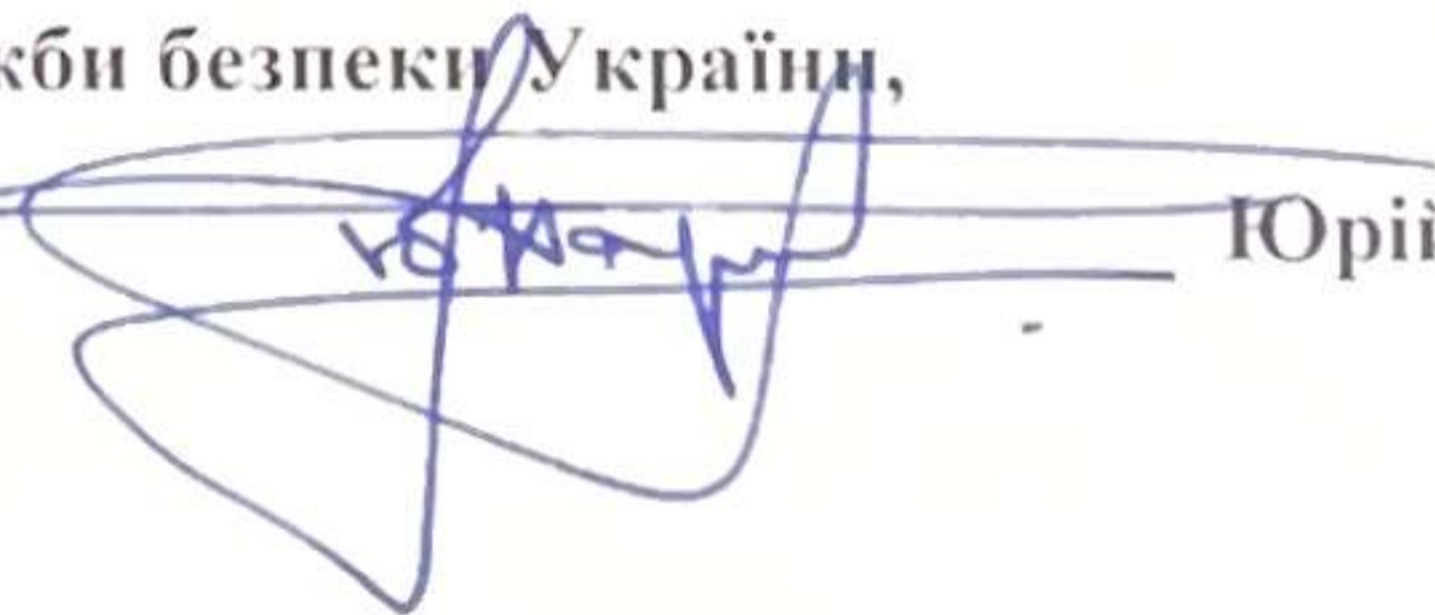
Офіційний опонент:

завідувач спеціальної кафедри

навчально-наукового інституту державної безпеки

Національної академії Служби безпеки України,

кандидат юридичних наук

Юрій ТАРНАВСЬКИЙ

Підпис Тарнавського Ю.С. засвідчує
В.о. проректора з наукової роботи НА СБ України
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

04.07.2025 р.

Леонід ЩЕРБИНА